

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.19, maj 2022

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1848 (SJ: 914)

Teksten er etableret af Kim Steen Ravn

Punktkommentarer, indledning og tekstredegørelse er skrevet af Kim Steen Ravn, redigeret af Jon Tafdrup og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Jes Fabricius Møller

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:1]

Sørgetale

over

Kong Christian den Ottende

i

Dronningens Cabinet

den 26. Februar 1848.

Kiøbenhavn. Trykt hos J. D. Qvist.

[[A:2] [[A:3]

**Jeg vil give eder Hyrder efter mit Hjerte, og de skal føde
eder med Kundskab og Forstand.**

Som sin Hjord paa Mark og Hede
Hyrden vogter med Forstand,
Saa de ægte Konger lede
Folkevrmlen trindt om Land;
Tidens Løb de agte paa,
Vogte fremfor alt de Smaa,
Sørge for, de sig kan nære,
Helst hvor der er godt at være!

Saaledes siger vi med Rette, thi vel var det kun *Græker* og *Ebræer* i gamle Dage, som sædvanlig sammenlignede *Kongerne* med *Hyrden* og deres *Spir* med *Hyrdestaven*, medens *Hyrdelivet* i vore kolde Egne for en stor Deel er nedsunket til en af de ringeste Sysler, ligesom da ogsaa de fleste Folk i vore Dage er alt for høihiertede til at ville lignedes ved *Hjorde*, som blindt følge deres *Hyrde*; men selv under disse, de allerugunstigste Omstændigheder kan vi godt indsee, at blandt alle Menneskets daglige Sysler er Hyrdens dog til alle Tider og under alle Himmelegne den, der fuldstændigst og tydeligst betegner hvad en *Enevolds-Konge* er kaldet til, thi det er jo, med eet Ord, paa det Bedste at *frede* sit *Rige* og at *lede* sit *Folk*.

Og som det er med Hyrde-Lignelsen, saaledes er det aabenbar ogsaa med Hyrderne *efter Herrens Hjerte*; thi hvordan skulde Konger med Rette kaldes *gode*, uden de ligne den Gud, som i grunden er **[A:4]**den eneste *Gode*, eller hvordan skulde Folk og Riger i denne syndige Verden faae gode, hyrdelige Konger, uden af *den Guds Naade*, som raader for Tider og Leiligheder og som ene har baade Kongernes Kroner og deres Hjerter i sin Haand! I den samme hellige Bog, hvor Gud ved Propheten lover sit Folk at give dem Hyrder efter sit Hjerte, der stilles det os da ogsaa lyslevende for Øie, baade at Han virkelig gjør det, og at der er en dyb og sand Forbindelse mellem *Kongens* og *Hyrdens* Liv og Sysse, thi vi har jo alle hørt om den lille *David*, hvem Herren bogstavelig tog fra Hjorden, fra Smaakvæget, og satte ham paa Thronen, og gjorde ikke blot den lille Hyrdedreng til Jetten Goliaths Overmand og til den berømteste Konge i *Jerusalem*, men gav ham et udødeligt Navn fremfor alle andre Konger paa denne Verdens Throner, og gav ham det priseligste Eftermæle, som Kongen *efter sit Hjerte*, der ledte Hans Folk med Forstand og fødte Folket som Hyrden sin Hjord. Og endelig kan vi her umuelig glemme *David*'s *Søn*, hvem baade Kong *David* og al Menneskens Slægt skylder sin rette Udødelighed, ham, som kalder sig selv den "gode *Hyrde*" og som er *Kongen*, i hvis Navn alle Knæ skal bøie sig, og hvem alle Tunger skal bekiende som

Herren til Gud-Faders Ære.

Og spørger man os nu, om vi ogsaa idag med Rette, ved Sørge-Høitiden over Kong *Christian* den *Ottende*, lade Sørgefloret minde os om Kongernes Hyrdekald og om Hyrderne efter Herrens Hjerte, da svare vi ligesaa frimodig som vemodig: ja, det gjør vi med Rette, thi det er ikke blot en Enevolds-Konge af Danmark, hvis Tab vi alle med hinanden beklage, men det er En af *de* Danske Enevolds-Konger, om hvem Efterslægten sikkerlig vil sige ligesom vi:

Bedre Hyrder under Solen
Aldrig sad paa Kongestolen.

Ja, *Christian* den *Ottende* var En af de Danske Enevolds-Konger, der frit bekiendte Tro paa den Israels Gud, som har lovet sit Folk Hyrder efter sit Hjerte, og En af dem, der følte dybt, det var Guds Villie, at det lille Danske Folk, der midt i det kolde Norden elskede *Hyrdelignelsen* og lod sig gierne baade tiltale og lede som en Hjord, ja, dette Danske Folk, der i en herskesyg og mistænkelig Tid godvillig overgav sig til deres Konge, at føres og vogtes af ham, | **[A:5]** som en Hjord af sin Hyrde, dette Folk skulde, fremfor mange andre, have gode og milde Konger, dem undte Himlens Gud Hyrder efter sit Hjerte. Det følte Kong *Christian* den *Ottende*, og det var hans Lyst at være en Hyrde paa Thronen, en kongelig Hyrde paa Marken efter Herrens Hjerte, som er god og hvis Miskundhed varer evindelig, og hverken har de været, ikke heller blive de mange, de kongelige Hyrder, der saa godt som *Christian* den *Ottende* kunde føde Hjorden med Kundskab og Forstand, ligesom det visselig er sjelden, man med saamegen Sandhed kan sige om en Konge, at hans Spir var, som Hyrdestaven, langt mere til Fortrøstning end til Frygt, hans Krone var, som Hyrdens Blomsterkrands, langt mere til en elskelig Prydelse end til Glimmer, og hans Sind var, som den gode Hyrdes, heller at see sin Bane tornestrøet, end at see sit Folk føres vild fra Veien til deres sande Vel, som *Skriften* ligner ved Hjordens fede Græsgange og de sagte rindende Vande!

Og hvor skulde vi da nu mere levende, mere vemodig og taknemmelig, mindes *Christian* den *Ottendes* Kongelige Hyrdeliv, end her i *Paladset*, i det smukke men beskedne Palads, hvor den nys hensovne Enevolds-Konge baade modtog, førde og nedlagde Spiret som en Hyrdestav, hvor han ret kiendelig bar Kronen som en Blomsterkrands, og hvor han, i en Grad og med en Yndighed som Faa eller Ingen af Samtidens Konger, baade bar det Kongelige Hyrdelivs Sorger og nød dets Glæder!

Eller, er det ikke sandt, at der, hvor de fleste andre Konger, især i vore Dage, tabe al deres Lighed med Hyrder: i det Kongelige Hjem, her saae man allerklarest Kong *Christian* den *Ottendes* Hyrdelighed, saa netop her lyder det hjemligt, her gjenlyder det fra alle

Sale:

Marken sørger for sin *Hyrde*,
Danmark for sin *Christian*;
Spiret, som saa klogt Han bar,
Og det Folk, hvis Sjæl Han var,
Med *Hyrdinden* fiin paa Borgen
Dele, bære Kongesorgen!

Jo visselig, ikke blot *Hyrdinden*, som bar Kronen, bar Sorg og Glæde med Kongehyrden, men vel alle de, som høre mig her, | **[A:6]** veed det langt bedre end jeg, hvilket *Kongeligt Hyrdeliv*, der er ført i dette Palads, baade med vaagne Nætter for Folkets og Rigets Vel, og med glade Dage, som de kun findes i et virkeligt *Hjem*, i en huslig Kreds, naar de søges med aabne, hyrdelige Hjerter. Tilhørerne kunde her langt bedre oplyse Taleren, end han dem, men for at Mindet om det Kongelige Hyrdeliv ogsaa skulde være uudslettelig indpræget i mit Bryst, og for at det skulde faae Røst og Mæle i denne høitidelige Stund, i det sørgende Palads, derfor maatte det saaledes føie sig, at netop sidste Gang, da jeg saae *Majestæten*'s Ansigt, da var det i Kongehyrdens *Sommer-Palads*, i Skoven, ved Søen, i den blideste Rolighed, den yndigste Jævnhed, den Kongelige Hjemlighed. Ja, der saae jeg sidst *Majestæten* i den huslige Kreds, som Han havde forud for andre Konger, Kredsen, hvori Intet glimrede uden Hans lyse Aand, Kredsen, hvori der taldes fortrolig om alt det Store og Ædle, som om kiære Husvenner, Kredsen, hvor det Beundringsværdige egenlig var hvad der skjulde sig under det glade Hyrdelivs letteste og yndigste Dragt; men der saae jeg ogsaa, med det Samme, *Majestæten* i Lønkammeret, hvor Han utrættelig bar Omsorg for sit Folk, som en Hyrde for sin Hjord.

Ja, at føde sit Folk med *Kundskab og Forstand*, det var i begge Meninger og i alle Maader Kongens hyrdelige Omsorg, som det timedes mig at være Vidne til, thi hvad Han netop dengang alvorlig tænkte paa, det var Vanskelighederne ved Udførelsen af Hans ligesaa Hyrdelige som Kongelige Tanke, at aabne en *Høiskole* for hele sit Folk, for hele den Danske Ungdom, en *Høiskole*, hvor alt det Store og Ædle fra *Danmarks Fortid* kunde lyse og straale, og hvor alle Spirer til det Ædle og Store, som end laae hos Folket, kunde udvikles og næres til at virke, lyse og straale i *Danmarks Fremtid!*

Ak! at denne store Tanke, som Efterslægten med os vil regne til de Største og de Yndigste, der i vore Dage kan indtage og sysselsætte en Kongelig Hyrdesjæl, ak! at den ogsaa skulde høre til de *allersidste* Kongelige Tanker, der sysselsatte vor utrættelige, frydede vor elskelige Landsfader, saa det undtes Ham kun netop at udtale, ei at udføre det store og gode Kongeord, saa Han skimtede kun Forjættelsen langtfra og hilsede den, hilsede kun med bristende Øie

den store Forjættelse, at ved en saadan, ligesaa Kongelig som Folkelig [A:7]Høiskole, vil det skee, under Himlens Velsignelse lykkes, at det Danske Folk, ligened til vore Hyrder paa Marken, vil lære at føle og tænke og færdes ligesaa *kongelig*, som vore Enevolds-Konger følte og tænkte og færdedes *folkelig* og *hyrdelig* i Paladset!

O, derfor maa ikke blot Paladset, men Riget sørge, derfor kan vi ikke sørge for dybt ved Tabet af saadan en Kongelig Hyrde, uden hvis vi blev utrøstelige, og selv det maatte vi være, dersom vi ikke med godt Haab turde bede til *Over-Kongen* i det Høie:

Lad Din Viisdom og Forstand
Altid herske i vort Land!
Giv vor Mark i Fryd og Smerte
Hyrder efter Herrens Hjerte!

Dog, Gud være lovet! det kan vi, thi naar vi gjør denne Bøn, med hjertelig Taksigelse for Kong *Christian* den *Ottende*, for Kong *Frederik* den *Sjette*, og for de mange Hyrder efter sit og Folkets Hjerte, som Guds Naade satte paa Danmarks Throne, da oprinder Haabets Stjerne for vort Øie, og den tindrer, naar vi tænke derpaa, at *Majestæten*, som vi idag begræde, Han endte sit Kongelige Hyrdeliv med at række baade Kronen og Spiret til den store *Over-Hyrde*, ved *hvis Bord* Han med sin Sjæls Veninde nød sin sidste *Nadver*, trøstende sig ved, at hos Ham, den gode Hyrde, som satte Livet til for Hjorden, skal vi alle, som troe, gaae ind og gaae ud og finde Føde evindelig.

Ham, den eneste fuldkomne Hyrde efter Guds Fader-Hjerte, Ham være da Staven og Krandsen, Spiret og Kronen, Riget og Paladset, vor Sorg og vor Glæde, med Kong *Christian* den *Ottendes* Minde, Hans Bestræbelsers Frugt og priselige Eftermæle, barnlig og trøstig overgivet og anbefalet, med det Ord i vor Mund og i vort Hjerte:

1 Er Livet alt lifligt hernelen,
I Aanden med Herren et *Eden*,
Hvor kan vi da nogentid glemme,
Langt bedre hos Herren der hjemme?

2 [A:8]O *Jesus!* o hør hvad vi bede!
Vær kraftelig med os hernelen,
Saa levende staaer os for Øie
Dit Huus paa de evige Høie!

3 Din Aand i vor Afmagt os styrke!
Dit Lys giennembryde vort Mørke!

Din Kiærlighed, sød som Dit Minde,
Vor Sorg og vor Død overvinde!

4 Lad, trods alle Skyerne sorte,
Os aabne see Himmels Porte!
Lad, selv midt i Taarernes Dale,
Guds Herligheds Haab os Husvale!

Amen! i vor Herres *Jesu* Navn, Amen!

N. F. S. Grundtvig.